

Sygn. akt II CSK 180/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku Dyrektora Zakładu Karnego w G.
przy uczestnictwie Z.S. oraz Prokuratora Okręgowego
w S.

o uznanie za osobę stwarzającą zagrożenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 maja 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Z.S.
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w S.
z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego
w S. na rzecz adwokata S.K. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt)
złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług oraz
kwotę 75,07 (siedemdziesiąt pięć złotych i siedem groszy)
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 października 2017 r. Sąd Apelacyjny w S. oddalił apelację uczestnika postępowania Z.S. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 29 czerwca 2017 r. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że podzielił poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, jak i dokonaną ocenę prawną, w świetle której, uczestnik postępowania Z.S. jest osobą stwarzającą zagrożenie w rozumieniu ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014, poz. 24, dalej: „u.p.w.o.z.p”) i zasadne jest umieszczenie go w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym (dalej: „Ośrodku”).

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika postępowania Z.S. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że istnieje potrzeba wyjaśnienia: czy zaszła potrzeba umieszczenia go w Ośrodku czy też wystarczające byłoby zastosowanie nadzoru prewencyjnego, o którym mowa w art. 14 ust. 2 u.p.w.o.z.p., czy przymusowa izolacja w Ośrodku po odbyciu całej kary pozbawienia wolności nie narusza jego praw gwarantowanych Konstytucją i aktami prawa międzynarodowego, w tym Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzoną w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993, nr 61, poz. 284, dalej: „Konwencja”), czy środek zabezpieczający, polegający na przymusowym skierowaniu do Ośrodka nie zmierza do obejścia bezwzględnie obowiązującego zakazu niedopuszczalności kolejnego karania za ten sam czyn, ani prewencyjnego pozbawiania wolności, czy wykładnia pojęcia „bardzo wysokie prawdopodobieństwo” należy do sądu, czy też do biegłych wydających opinię w sprawie, w szczególności czy zasadnym było ustalenie przez Sąd wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia przez uczestnika ponownego czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźby jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat, podczas gdy wnioski opinii sądowych i innych opinii psychiatrycznych przeprowadzonych w niniejszej sprawie jednoznacznie wskazywały na wysoki poziom tego prawdopodobieństwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/04, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

Przed wszystkim skarżący wadliwie postrzega rolę Sądu Najwyższego, jako Sądu *meriti* trzeciej instancji, domagając się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, by Sąd Najwyższy zbadał czy jest osobą stwarzającą zagrożenie, ustalił czy ocena prawdopodobieństwa popełnienia przez niego czynu z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dziesięć lat, jest wysoka czy bardzo wysoka i skontrolował czy Sądy obu instancji nie poczyniły w tym zakresie dowolnych ustaleń. Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżący w motywach wniosku zarzuca, iż Sąd Apelacyjny błędnie uznał, że jest osobą stwarzającą zagrożenie w rozumieniu ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób i że zachodzi potrzeba umieszczenia go w Ośrodku, co jego zdaniem narusza przysługujące mu prawa zagwarantowane w Konstytucji i aktach prawa międzynarodowego, tj. Konwencji. W takim ujęciu skarżący nie respektuje obowiązującej w postępowaniu kasacyjnym zasady związania Sądu Najwyższego podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.).

Ponadto, zgodność przepisów ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób z Konstytucją i aktami prawa międzynarodowego, tj. Konwencją oraz Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977, nr 38, poz. 167, dalej: „MPPOiP”) były przedmiotem oceny dokonanej przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 listopada 2016 r. K 6/14, (OTK - A 2016, nr 98),

w którym Trybunał orzekł m.in., że art. 1 u.p.w.o.z.p. jest zgodny z art. 41 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji, nie jest niezgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji, z art. 7 ust. 1 Konwencji, z art. 9 ust. 1, art. 14 ust. 7 i art. 15 ust. 1 MPPOiP, z zasadą *ne bis in idem* wynikającą z art. 2 Konstytucji ani z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji sporządzonego w dniu 22 listopada 1984 r. w Strasburgu.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przepisy Konwencji, w tym jej art. 5 ust. 1 pkt e, dają możliwość zastosowania izolacyjnego środka prewencyjnego wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, także w postaci upośledzenia umysłowego, zaburzenia osobowości lub zaburzenia preferencji seksualnych, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa i wolności innych osób. Zaznaczono, że wykładnia art. 5 ust. 1 pkt e Konwencji oraz warunki jego zastosowania były przedmiotem licznych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który określił warunki pozwalające na uznanie legalności przymusowej izolacji osób z zaburzeniami psychicznymi (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2017 r., V CSK 477/16, nie publ.). Podkreśla się, że podstawę oceny przez sąd, czy konieczne jest zastosowanie wobec osoby stwarzającej zagrożenie nadzoru prewencyjnego albo umieszczenie jej w Ośrodku stanowi – stosownie do art. 14 ust. 1 u.p.w.o.z.p. – całokształt okoliczności ustalonych w sprawie, w szczególności uzyskane opinie biegłych, a także analiza dotychczas popełnionych czynów, ich motywacji, związku ze stwierdzonymi zaburzeniami psychicznymi, z uwzględnieniem dotychczasowego przebiegu życia sprawcy, jego aktualnej sytuacji życiowej, wyniki prowadzonego dotychczas postępowania terapeutycznego oraz możliwości efektywnego poddania się przez tę osobę postępowaniu terapeutycznemu na wolności. W konsekwencji ograniczenie podstawy tej oceny jedynie do sformułowanej przez biegłych medycznej prognozy prawdopodobieństwa popełnienia przez opiniowanego określonych czynów zabronionych – czego oczekiwał skarżący – nie spełnia przesłanek określonych w art. 14 ust. 1 u.p.w.o.z.p. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 455/15, OSNC 2016, nr 11, poz. 133, z dnia 10 stycznia 2017 r., V CSK 483/15, nie publ., i z dnia 26 stycznia 2017 r., I CSK 821/14, nie publ.). Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, uwzględniając wydatki wymienione w spisie załączonym do skargi (k. 653), Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 14 ust. 1 pkt 3 i § 2 pkt 2 oraz § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016, poz. 1714 ze zm.).

aj

a.ł.